

Committed to Green voor de Nieuwegeinse Golf Club

Begin 2007 geeft het bestuur van de Nieuwegeinse Golf Club het startsein door het besluit te nemen dat de Nieuwegeinse zich gaat inspannen voor het behalen van het CtG-certificaat. Er wordt een budget in de begroting opgenomen om de nodige onderzoeken te doen en rapportages te kunnen vervaardigen. Om dit alles te begeleiden wordt een commissie samengesteld. In de commissie nemen plaats een lid van de baancommissie, een natuurliefhebbend lid van de club en de hoofdgreenkeeper. De commissie neemt al snel het besluit op zoek te gaan naar een externe partij met expertise op het gebied van natuur- en milieuonderzoek. Adviesbureau NLadviseurs wordt ingeschakeld om het traject te begeleiden en te rapporteren.

In maart 2007 wordt gestart met een bepaling van de kaders die gedurende het traject moeten worden gerespecteerd. De kaders zijn van groot belang om gezamenlijk op hetzelfde spoor te

zitten. Bij natuur- en milieuvriendelijk beheer heeft iedereen een ander idee en het is daarom van belang deze ideeën in grote lijnen gelijk te trekken. Er was bijvoorbeeld in de beginfase nog ergens de angst dat NLadviseurs zou komen met absurde maatregelen. Maatregelen die misschien voor de natuur wel interessant zijn, maar de golfclub absoluut niet ten goede komen. Na een formulering van een heldere doelstelling en onderzoeksvraag met bijhorende randvoorwaarden is deze zorg verdwenen.

In deze gesprekken is ook de achterliggende motivatie naar voren gekomen. Enerzijds is men zich ervan bewust dat een vergroting van het draagvlak bij omwonenden, overheid en andere betrokkenen van groot belang is voor de toekomst van de golfbaan. Dat er ideeën bestaan over een uitbreiding van de baan speelt daarin een rol. En in een omgeving als deze, waar zoveel functies een claim leggen op het grond-

Op 23 juni 2008 zal de Nieuwegeinse Golf Club het certificaat Committed to Green ontvangen uit handen van de baancommissie van de NGF, waarmee de teller op twaalf clubs komt te staan. Op zich geen voorpaginanieuws, maar voor vakblad Greenkeeper wel een uitgelezen moment om eens inhoudelijk in te gaan op het werk dat deze golfclub heeft verzet om te komen tot dit 'ecolabel' voor golfbanen.

Auteur: Guido Hamelink

gebied, is draagvlak voor de golfsport hoe dan ook van groot belang. Anderzijds kent de club leden die bijzonder geïnteresseerd zijn in planten en dieren op de golfbaan en graag meer willen weten over deze medegebruikers van het golfterrein.

Brede schouders

Ook hoofdgreenkeeper John van Mildert is een groot voorstander van het certificaat. John van Mildert is van mening dat de natuur op de golfbaan een grote verrijking is voor het spel en niet in de laatste plaats voor het greenkeeper zijn. Rekening houden met de natuurwaarden maakt het onderhoud en beheer meer divers en boeiend. Het maaien van oevers bijvoorbeeld krijgt een andere dimensie wanneer je bedenkt, dat het de leefomgeving is van bijzondere vogels, vlinders en libellen.

Belangrijk onderdeel van het certificaat is het nadenken over de toekomst. Vragen als 'Wat

Hoofdgroenkeeper John van Mildert bij de toekomstige oeverwalwijdte

Tijdens de inventarisaties kom je nog wel eens iets tegen waar je even niet op rekent; een 'gevlekte Amerikaanse rivierkreeft' bijvoorbeeld.

willen we in de toekomst met dit plantvak?' en 'Wat willen we met die oever?', bieden je de mogelijkheid om op een duurzame manier het beheer in te richten en waarbij de baancommissie samen met de greenkeeping de koers bepalen. Voor John van Mildert heeft dit als groot voordeel dat de verantwoordelijkheden niet alleen meer op zijn schouders en die van zijn medegroenkeepers leunen, maar dat de baancommissie en het bestuur instemmen met de keuzes die in het traject worden gemaakt. Plannen worden daarmee door een bredere groep ondersteund.

Inventarisatie en monitoring

Een aanzienlijk deel van het werk dat voorafgaat aan de certificering bestaat uit inventarisaties en onderzoek. Voor wat betreft de flora en fauna, stelt de NGF als voorwaarde dat de hoofdgroepen planten, vogels en zoogdieren worden onderzocht. Overige onderdelen zoals vlinders of amfibieën zijn naar eigen keus en kunnen zeker interessant zijn.

De andere onderzoeken zijn gericht op bodemopbouw, water, cultuurhistorie, etc.

Onderzoek en inventarisatie zijn van belang omdat het een beeld geeft van aanwezige planten en diersoorten en de landschapontwikkeling. Veel van de onderzoeken zijn eenmalig en kunnen, mits goed gedocumenteerd, ook in de toekomst voor verschillende projecten gebruikt worden. Andere onderdelen moeten in de toekomst onderzocht blijven worden. Dit heet monitoring. Als tool voor de registratie en monitoring wordt bij de Nieuwegeinse gebruik gemaakt van het Ecologisch Management Systeem.

Monitoring wordt gedaan om te meten hoe de gekozen maatregelen aanslaan. Gasverbruik is hiervan een goed voorbeeld. Als we het gasverbruik willen terugdringen, kunnen we daarvoor extra goed isoleren en een hoogrendementsketel aanschaffen. We verwachten dan in het opvolgende jaar een lager gasverbruik op de eindafrekening. Wanneer onze verwachting uitkomt, hebben de middelen (isolatie en nieuwe ketel) gewerkt. Het verbruik in de gaten houden is hierbij de monitoring.

Voor planten en dieren geldt in feite hetzelfde. Willen we de soortenrijkdom (=biodiversiteit) verhogen, dan nemen we bepaalde maatregelen. We kiezen bijvoorbeeld voor het stimuleren van de steenuil door nestkasten te plaatsen. Blijkt in de opvolgende jaren dat de nestkasten door de steenuil worden gebruikt, dan heeft de methode succes. Blijven ze echter leeg, dan moeten we

kijken of we onze methodiek aanpassen ofwel ons doel bijstellen en genoeg nemen met een minder zeldzame diersoort. Om goed te kunnen monitoren moet er een betrouwbare startinventarisatie worden gedaan. Deze zogeheten nulmeting kan in de opvolgende jaren worden gebruikt als referentie voor vervolgonnames.

De broedvogelmonitoring hebben we in verschillende rondes gedaan. Samen met dhr. Bartels, lid van de CtG-commissie en John van Mildert de hoofdgroenkeeper, hebben we op verschillende tijdstippen geïnventariseerd. Om een goed beeld te krijgen zijn we zowel net voor zonsopgang als rond zonsopgang op de baan geweest. Op een kaartje zijn alle gesignaleerde vogels aangegeven en verwerkt, waardoor er een beeld is verkregen van de huidige situatie.

De planteninventarisatie hebben we gedaan aan de hand van proefvlakken, waarmee we gericht konden inventariseren. Bovendien kan er vanaf nu op exact dezelfde locatie worden bekeken welke soorten er zijn en of er verandering is in bedekking of soortensamenstelling.

Kasteel Heemstede

Bij de Nieuwegeinse is veel aandacht voor cultuurhistorie. De Nieuwegeinse ligt op een bijzondere plek waar in het verleden altijd veel is gebeurd. Als pijlers van de economische ontwikkelingen uit de 20e eeuw zijn er de snelweg en het Amsterdams rijnkanaal. De snelweg wordt voor de golfbaan niet direct gezien als een grote pré, maar is nu eenmaal een onderdeel van het landschap. Het kasteel Heemstede is een erfenis uit een verder verleden. Het is na een aantal grote renovaties weer in een prachtige staat en daarmee ook van groot belang voor de aankleding van het landschap. Er zijn ook andere elementen die misschien minder in het oog springen, maar wel interessant zijn. Overgebleven uit agrarisch landgebruik, is bijvoorbeeld het essen-hakhout. Een onopvallend rijtje maar met zeer oude essen. Kijken we naar de kaart uit 1910 dan zijn er ook nog een aantal elementen die ondertussen volledig zijn verdwenen, maar wel boeiend zijn om terug te brengen in het landschap. Denk hierbij aan uitbreiding van het hakhout en aan het aanplanten van fruit-bomen.

Natuurbeheerplan

In het natuurbeheerplan zijn verschillende mogelijkheden uitgewerkt tot zeer concrete doelstellingen zoals het vervaardigen van een oeverwalwijdte. Een oplossing die al op meerdere golfbanen is toegepast. Wanneer we dit

Oevers met flauwe talud

onderdeel bekijken spreekt het voor zich dat de oeverwaluw de doelsoort is die hiermee wordt beoogd. We creëren hier dus een leefgebied voor oeverwaluwen. Er is, net als een aantal andere noodzakelijke factoren, water aanwezig. Naar inschatting voldoende om een kleine kolonie oeverwaluwen in ieder geval in een deel van het leefgebied te voorzien. Daarnaast is er meer water in de omgeving, zoals het Amsterdams rijkkanaal en zijn er uit de omgeving al meerdere gevallen bekend van het zich vestigen van deze vogels. De vogelwand is een van de duurdere ingrepen. Veel van de onderdelen in het natuurbeheerplan zijn van toepassing op bestaande onderdelen, zoals gefaseerd oeverbeheer. Momenteel loopt de aanvraag voor een subsidie om een deel van de kosten die de constructie van deze wand met zich meebrengt te vergoeden en zo het beleid van de club te ondersteunen.

Rapportage

Voordat de definitieve rapportage is vastgelegd zijn er verschillende gesprekken geweest om de concepten te bespreken. Ook het bestuur heeft op onderdelen de rapportage bekeken. Zo kon op inhoud de rapportage worden doorgesproken met het resultaat dat alle onderdelen ook de goedkeuring van de CtG-commissie hebben gekregen en de rapportage in volledige overeenstemming is met de club. Dit is natuurlijk belangrijk omdat de plannen ook in materiele zin gedragen moeten worden. Het rapport is in november gepubliceerd en in december verzonden naar de auditcommissie. Na een beoordeling

is er met auditcommissie een bezoek gepland. Op 3 april 2008 heeft een gesprek en een rondgang de auditoren inzicht gegeven in de situatie op de Nieuwegeinse en aanvullende informatie verschaft. Bij afronding van het gesprek werd al redelijk positief geconcludeerd dat de rapportage goed was en dat het enthousiasme en de wil bij zowel de greenkeeping als het bestuur tastbaar was. Eind april volgde het bericht dat het certificaat verstrekt kon worden.

De snelweg wordt voor de golfbaan niet direct gezien als een grote pré, maar is nu eenmaal een onderdeel van het landschap

Open karakter

De Nieuwegeinse is gelegen in de gemeenten Houten en Nieuwegein. De club, opgericht in 1986, ontleent haar naam aan het feit dat de oorspronkelijke baan volledig op grondgebied van Nieuwegein lag. De Nieuwegeinse Golf Club beschikt sinds 2002 over het nieuwe, ongeveer 26 hectare grote, golfterrein. Kenmerkend voor de door Alan Rijks ontworpen golfbaan is het open karakter, waterpartijen met flauw oplopende taluds en uitzicht op Kasteel Heemstede. Naast de 9 holes baan met A-status, gelegen in gemeente Houten, is er de 9 holes par 3 baan met drivingrange en oefenfaciliteit.

“Mooie aanvulling op onderhoud golfbaan”

Hoofdgroenkeeper John van Mildert over Committed to Green: “Als groenkeeper weet je nog beter wat je kunt verwachten en hoe je het leefklimaat van bepaalde plant- en diersoorten kan verbeteren. Bijvoorbeeld door niet te vroeg in het seizoen bepaalde delen van de oeverkanten te maaien, omdat je weet dat daar veel vogels broeden. Of bijvoorbeeld door enkele nestkasten op te hangen. Steenuilen leven graag in knotwilgen, die komen in de omgeving ook voor. Ook op onze baan staan verschillende knotwilgen, dus we trachten met de nestkasten de steenuilen een goede leefomgeving te bieden. Of bijvoorbeeld door in de winter takken niet te versnipperen, maar er een takkenril van te maken. Een prima voedselbron en schuilplek. Dit alles vormt een mooie aanvulling op het onderhoud van een golfbaan. Je bent zo niet alleen bezig maaien e.d. Je interesse voor de natuur op de golfbaan neemt ook toe, zeker wanneer je ziet dat de maatregelen hun vruchten afwerpen. Letterlijk en figuurlijk. Als je ziet dat er een torenvalk in een nestkast zit met jongen, dan is dat een meerwaarde voor mij als groenkeeper, voor de baan, voor de omgeving en zeker ook voor de golfspeler. Het is toch veel mooier om te golfen op een baan waar libellen, zwaluwen, vlinders en bijzondere planten leven.”